

HET SEANCEREN

14 januari 1972

Goedenavond, dames en heren..., vrienden.

Excuseer mij. Ik heb nauwkeurige instructies gekregen, maar dezen schijnen mij soms nog enigszins te ontvlieden. Ik moet u dan verder mededelen, dat wij niet alwetend of onfeilbaar zijn. Van mijzelf wist ik dit reeds en ben blij te ontdekken dat anderen over zich ook zo denken. Verder moet ik u een geestelijk onderwerp voorschotelen. Maar mijn ervaring op geestelijk terrein is, op dit moment althans, beperkt. Een geest, die zich bezig probeert te houden met het contact tussen de stofmens - een wat stoffige, maar naar men mij verzekert gangbare uitdrukking - en de geest, komt wel het eerste in contact met het seanceren. Dit zou ik dan vandaag graag voor u, geheel van mijn kant uit, belichten.

HET SEANCEREN

Wanneer je kijkt naar de mensen, die seanceren, krijg je als geest, vooral in het begin, nogal eens een kleine schok: Volgens vele van die mensen bestaat immers het leven in de geest uit twee afdelingen, t.w. de tot dominee geworden goede overgeganen, en de dronken zeelieden, die nog dolend zijn. Ik durf mijzelf niet onder een van deze beide categorieën te rangschikken, zoals u begrijpt. Maar dat heeft weer ten gevolge, dat ik afwisselend een dwaalgeest, eventueel een spotgeest genoemd word. Wat is namelijk het geval? Wanneer mensen samenkomen en een daarvoor passende sfeer weten op te bouwen, terwijl zij bovendien beschikken over de noodzakelijke impedimenta, hetzij een levend medium, dan wel enkele van de minder prettig werkende mechanische apparaturen als zwevende kruisen en zo - kunnen zij met ons contact opnemen.

De nieuwsgierigheid van een geest brengt deze er dan al snel toe bij dergelijke gelegenheden zo hier en daar een kijkje te nemen. Op zichzelf is zo iets een wonderbaarlijke belevenis. Ik herinner mij nog hoe ik, ongeveer vijf weken na mijn overgang, mij begaf naar een klein vertrek, waarin bij beperkte belichting een aantal in leeftijd gevorderden bezig waren de geest te verleiden. Kreten als "Is daar iemand?" "Bent U daar?????" en "Spreekt u maar..." waren niet van de lucht. De bijeenkomst was, om eerlijk te zijn, enigszins een kruising tussen geestelijk werk en een teaparty: de kopjes thee stonden naast het bord, het bord, waarop ik geacht werd mijn boodschappen te spellen. De taarten zaten aan het kruis en de belichting deed mij enigszins denken aan die buurten, waarvan mij in mijn jonge jaren altijd gezegd werd, dat fatsoenlijke mensen daar niet kwamen.

Ik probeerde het eens. Er was een voldoende veld rond het kruis, zo legde ik voorzichtig een pode - vroeger sprak ik eerder van poten, maar als geest stulp je iets uit en dat heet dan een pode - op het kruis en probeerde 'dag' aan te tikken. Kennelijk was het gezelschap ervan overtuigd, dat ik dit zou doen en verwachtte men mijn medewerking niet in die mate, want het kruis vloog de aanzittenden bijna uit de handen. Nadat ik op deze wijze, na herhaald falen, eindelijk 'dag' had gezegd en een koor van 'dagjes' mij had begroet, informeerde men, of ik in het duister was. Ik vond het geheel inderdaad een wat duistere bedoening en heb dit dan ook gezegd. Daarop volgde een soort bezwering: contacten met spotgeesten wenste men niet.

Het is wat droevig, wanneer je dit zo eens bekijkt, vooral omdat er een heel stel andere liefhebbers voor een kort contact aanwezig waren.

Zo stond er naast mij iemand, die waarschijnlijk tijdens zijn aardse leven tuinder was geweest en, naar ik vrees geen bijzonder goede, die zich na mij aankondigde als 'Gerrit'. Er ging een hoeraatje op, want Gerrit zou geestelijke lessen brengen. Ik moet overigens bekennen, dat hetgeen hij ervan maakte, mij nog het meeste deed denken aan een recept voor de juiste bemesting van stamrozen. Daarna waren er nog enkele figuren die kennelijk tot de familie behoorden, maar gezien in uiterlijk in de geest toch niet geheel op hun plaats waren. Zo was er een tante, terwijl een andere zich aankondigde als grootmama. Nu heb ik nog nooit een grootmoeder ontmoet, die er zo lallebellerig uitzag, zelfs niet in de stof en, om eerlijk te zijn, maakte het geheel op mij de indruk van een schertsvertoning. Wat op zichzelf een wat treurige beleving is, vooral voor een geest, die meent, dat je door contact met de mensen, toch heus wel wat tot stand zult kunnen brengen.

Maar ja, ook bij ons zijn de eerste lessen vaak de hardste. Als gevolg van deze ervaring ben ik mij af gaan vragen wat dergelijke mensen dan wel in een seance zoeken. En nu moet u mij vergeven, wanneer ik misschien hier of daar een ekster oog raak. Ik kan u helaas niet meer als vergoeding de pedicure betalen. Ik had in dit geval sterk de indruk dat de vier aanwezige dames - overigens zeer uitvoerige dames - zichzelf zochten. Het ging hen naar ik meen niet voornamelijk om ons, maar om de gewichtigheid die zij aan een contact met ons ontleenden. En ik moet zeggen, dat dit voor mij niet slechts treurig, maar zelfs een ietwat op een 'sick joke' gelijkende grap leek. Want wanneer wij contact moeten hebben met een mens, zo moeten wij toch proberen iets van die mensen te leren en ook de mensen in staat te stellen iets van ons te leren.

Een seance zou eigenlijk een soort fraternisation moeten zijn tussen ons in de geest en de mensen in de stof. Trouwens, op die wijze heeft een contact geen grote gevaren. Ik weet wel, dat de fraternisation met de Canadezen bij u veel langduriger gevolgen heeft gehad. Dat gevaar is er bij ons niet bij. Ik geloof, dat de mensen niet bang moeten zijn voor een geest. Aan de andere kant - beperkt als ik ben en van mijn beperkingen ben ik zelf overtuigd - meen ik, dat je als mens een geest moet nemen, zoals elk goed gerecht: met enige korrels zout en desnoods met zo hier en daar een korreltje peper om het geheel wat smakelijker te maken.

Na de omschreven beleving heb ik mij nog in vele andere kringen tijdelijk bewogen en daaronder waren zeven - tja, zegge en schrijf zeven - kruis en bord ploegen. Eén daarvan was werkelijk goed. Dat is natuurlijk wel een redelijk percentage, maar het is zo jammer dat die andere mensen geheel niet in de gaten hebben, dat zij zichzelf, de geest en misschien zelfs nog een hoger principe, bespottelijk maken. Mijn daaropvolgende beleving - ik had toen nog een gids, een geleider - was een reddingsseance. Daar werd heel goed werk gedaan en ook ik mocht even 'doorkomen'. Toen ik de mensen duidelijk maakte, dat ik niet gered wenste of diende te worden, werd ik - ik zeg het beleefdelijk - de deur uitgegooid. Deze mensen zaten daar nu eenmaal om te redden en ik had de indruk, dat, zo er geen geest te redden viel, zij toch verder zouden gaan met desnoods waanbeelden redding te brengen om zo hun seance te redden. Enigszins ontredderd heb ik mij afgevraagd, hoe het mogelijk is, dat op een dergelijke seance werkelijk goede resultaten worden behaald - want die heb ik gezien - en dat je aan de andere kant niets, maar ook werkelijk niets van een concreet begrip voor de geest en haar moeilijkheden bij de deelnemers vindt. Mogelijk breng ik ook hier weer enige lange tenen in gevaar, maar ik heb hiervoor reeds eenmaal mijn excuses gemaakt en hoop, dat ik daarmee dan voorlopig zal kunnen volstaan.

Mijn conclusie was hier, na ampele beschouwing, dat de mensen uitgingen van het standpunt, dat de problemen van een geest ongeveer dezelfde zijn als die van een mens, terwijl mijn ervaring toch wel geheel andere aspecten op de voorgrond brengt. Verwonderlijk was voor mij ook, dat men van een geest een soort simpelheid scheen te verwachten, die ik in de sferen tot nu toe niet al te veel heb aangetroffen. Om u een voorbeeld te geven: Het medium was een zeer ampele, uitvoerige dame, die in volle breedte en werkelijke trance troonde achter een soort secretaire op een stoel, die ongeveer het midden hield tussen een tandartszetel en een fauteuil. Er komt een geest door, die tijdens het stoffelijke leven een zeer mannelijk figuur heeft geslagen.

Het is wel duidelijk dat, wanneer je dan een dergelijk lichaam binnenkomt, je je onmiddellijk afvraagt: "Hé, wat zit daar". Nu verwacht men kennelijk dat deze op zich toch wel wat zonderlinge ervaring, de belangstelling van een dergelijke geest niet meer dan, rond 15 à 20 seconden, zal boeien. Daarop verklaart men: "Gij zit thans in een vrouwelijk lichaam." Alsof je dat niet aan alle kanten zou kunnen voelen, zowel door rijkdom als gemis. "Nu, weet u, dat u dood bent". Ik voor mij zou mij in een dergelijk geval toch eerder afvragen, of ik een koortsdroom had. "U moet het licht aanvaarden". Waarop men kennelijk verwacht, dat de geest antwoordt: "Ja, nu zie ik het. Dank U wel", en hupsakee vertrekt naar betere oorden.

De geesten, die medewerkten aan deze vertoning, waren m.i. lang niet altijd oprecht. Ik heb namelijk bij velen van hen geen licht gezien, maar wel iets afgelezen dat deed gevoelen, dat men zichzelf zei: Jongens, die hebben wij weer eens stevig te grazen gehad.... Aan de andere kant bleek mij dat niet zozeer de gevoerde dialogen - die op zich zonderlinge arabesken van woord- kunst en onlogica plegen te zijn - dan wel de ervaringen van het anders zijn, bijdragen tot een realisatie van eigen toestand. Er zijn reddingsgroepen die ik heb mogen bezoeken, al kwam ik daar niet door, waaronder één, die mij werkelijk deed denken aan een massabedrijf. Daar werden groepen aangevoerd: soldaten, slachtoffers van oorlogen en rampen, ingedeeld in pelotons van rond vijftig. Een vertegenwoordiger van de groep werd in het medium gestopt en bekeerd, waarna de groep onder diens leiding weer afmarcheerde.

U zult begrijpen, dat zoiets de beschouwer zonderling aandoet. Ik heb, bij concentratie op dit eigenaardige gebeuren geconstateerd, dat de concentratie van de aanwezige geesten op dit ook voor mij toch wel eigenaardig gebeuren, de toegankelijkheid voor andere geesten bij hen groter maakte, zodat ondanks alles, verschillende leuke resultaten door deze en andere groepen behaald werden. Mogelijk vindt u mijn betoog wat ennuyant. Maar ook deze simpele dingen zult u, naar ik meen, althans deels aan den lijve ervaren. Of beter gezegd: aan den niet meer lijve. Wanneer dan, u, zoals ik, zich getrokken gevoelt tot de mogelijkheid nog enigszins publicistisch werk te verrichten - ook al kun je niets meer onmiddellijk neerschrijven - zo neem ik aan, dat ook u in contact zult komen met kringen, zoals deze, welke ik u tracht te omschrijven.

De meest fantastische ervaring, die ik op dit terrein tot nu toe heb meegemaakt, vond plaats bij een gezelschap, dat onder het stamelen van zeer vrome termen, in een zaaltje bijeen was. Men was in kennelijke verwachting van een zondagspreek en ofschoon mijn formulering er wel mee door scheen te kunnen, was men het daar met de inhoud van mijn mededelingen niet bepaald eens. Ik ben namelijk van mening dat men de zondag eerst oprecht geheiligd heeft, wanneer men een glas met fonkelende wijn als doopmiddel voor de nieuwe dag heeft gebruikt. En déze mensen gevoelden meer voor een fout, die zij rein leven noemden. Overigens ben ik er niet geheel achter gekomen, wat men met dit "rein leven" bedoelde, maar kennelijk niet iets, wat men met de reinheid bedoelt, wanneer men over de H. Maagd Maria spreekt. Dat was zelfs voor mij duidelijk afleesbaar. In deze kring maakte ik dus voor het eerst middels een medium contact. De geleider nam mij na ongeveer 8 of 7 minuten terug met de opmerking: "Hier deug jij niet voor". Wat ik grondig kon onderschrijven.

Wat mij hier echter zo enorm boeide, was dit: Een zeer lichtende geest was hier aanwezig. Iemand, waar ik naar opkijk als een Oranjeklant naar de koningin op de dag van het jaar, dat Nederlands tekorten in een troonrede worden geëtaled. Het was een wezen van ontstellende grootheid. Ik zag het a.h.w. in elkaar schrompelen en het medium betreden. Er kwamen woorden, die ik van een dominee nooit genomen zou hebben, zo vroom en zalvend zoet was het geheel. Alleen zo hier en daar, bijna onmerkbaar, waren enkele punten een weinig off beat: er zat iets anders bij, maar het was haast niet te definiëren. Na afloop vroeg ik deze grote entiteit nederig: "Mag ik u vragen, waarom u zo simpel spreekt?" Toen zei hij tot mij: "Kijk eens, woorden zijn op aarde steeds meer tot lege zaken aan het worden, maar mijn oprechtheid kan ik misschien overdragen aan deze mensen. Wie de waarheid zoekt en in zich oprecht is, zal het Licht zeker vinden. Ik heb gehoopt dat mijn oprechtheid hiertoe soms voldoende zou zijn en zie, het wonder is gebeurd: de agnosticus is tot een werkelijk predikend gelovige geworden".

Daarna heb ik gezocht naar mogelijkheden om mij verder te uiten en kwam kortgeleden zo terecht bij een van uw bijeenkomsten. Men vroeg mij daar notabene om als gastspreker op te treden. Nu ja, wanneer je iemand voor zoiets uitnodigt, moet je de gevolgen ook maar dragen, zo heb ik gedacht. En ik ben op mijn wijze verder van leer getrokken. Ik heb daarbij door mij bewonderde discussiestijlen van Nederlandse sprekers aangewend en zelfs enige neven en tantes geleend van iemand, die kortelings ook is overgegaan. Het resultaat was voor mij verwarrend en enigszins verfrissend. Men accepteerde mij - wat een heel prettig gevoel is. Ik ontdekte, dat achter de wat grappige formuleringen, de ernst hier toch wel degelijk aanvoeld en begrepen wordt. Toen ik deze prestatie had geleverd - een toespraak van 26, 27 minuten, als ik mij niet vergis - heeft men mij voorgesteld als spreker bij uw Orde in dienst te treden. Ik heb geantwoord dat ik dit best vond, maar dan wel dáar wilde beginnen, waar ik voor het eerst de mogelijkheid vond enig begrip te wekken, ondanks mijn wijze om bepaalde problemen en zaken op geheel eigen wijze te benaderen.

Voor u is dit natuurlijk betreurenswaardig, want daardoor zit ik nu hier en moet met u spreken over een geestelijk onderwerp. Maar wat doen wij op het ogenblik in feite: wij seanceren. En dat maakt wel duidelijk dat er kennelijk al evenveel soorten van seances zijn als van verjaarsvisites. Een vergelijking die kennelijk niet al te veel tot uw verbeelding spreekt. Wij kennen namelijk de verjaarsvisites, waarop oom Henk en tante Cato ruzie krijgen, omdat oom Henk al drie glaasjes opheeft. Zoals wij op de gezellige bijeenkomsten, waarop men het feestvarken even feliciteert, om daarna onmiddellijk de rol te gaan lezen van de laatst beleefde ziektebeelden. Ik verdenk sommige van die gasten ervan, dat zij zeggen: "Morgen moet ik naar een verjaardag, dus ik zal de medische encyclopedie maar eens naslaan". Verder zijn er de gezellige moppenverjaardagen, waarop de heren bij elkaar gaan zitten en grappen vertellen, waarbij zij doen alsof zij niet willen dat de dames hun verhalen horen, om vervolgens extra te genieten van het gegiechel van de natuurlijk dan juist oplettend luisterende dames. En ook de dames blijken vaak over een zeer robuuste kennis van gangbare humor te beschikken, die na enkele glaasjes soms nog verder gaat dan hetgeen de heren als schokkend - in handelsreizigers termen - dachten te produceren. Verder zijn er nog bijeenkomsten, waarop eenieder na, de verplichte wensen voor zijn taartje bevriest en geduldig de tijd uitzit die verlopen moet, voor hij weer opgelucht huiswaarts kan schrijden om daar van de viering te bekomen.

Zo is het met seances ook: Het seanceren zou volgens mij een wat prettige en aangename bezigheid moeten zijn, iets waarbij men het aangename met het nuttige pleegt te paren. De gang van zaken tijdens een seance is mij overigens nog steeds niet geheel duidelijk. Je hebt een medium, dat zich instelt. Ook ik heb mij overigens in moeten stellen en sta nog steeds enigszins onder geestelijke curatele, daar men mij nog niet vertrouwt zonder geleider. Maar ook dit zal wel weer overgaan. Je ziet dan een soort straal uit het medium ontwijken, waarop een collega je reeds in je niet meer bestaande lendenen staat te porren met een: vooruit, het is jouw beurt. Je slipt naar binnen, hebt plotseling een gemengde smaak van niet zeer goede tabak en redelijke koffie in de mond, ontdekt dat de ogen gesloten zijn en laat het maar zo en probeert je te herinneren, wat je ook weer als welkomstwoord dient te gaan, zeggen. Voor je het weet, vergeet je - en, dat is het typische wel, naar ik meen - dat je te maken hebt met een instrument. Je bent het even zelf. En daar zit je dan zo helemaal jezelf te zijn achter een tafel en voor een aantal je met enige vragen in het achterhoofd aanstarende, welwillenden. En dan moet je maar voor de draad komen.

Ik heb zo in al die ervaringen natuurlijk wel enige denkbeelden omtrent seances gekregen. Het lijkt mij bv. dwaas, wanneer mensen ijverig zitten te seanceren, vaak zelfs nog met de handen op tafel, opdat er meer kracht zij voor het medium en een holle stem galmt: "Henk, ben je daar? Henk, wij roepen je... Henk..." Want wanneer men mij zo aan zou spreken, zou ik toch al gauw denken: barst nou gauw.... Waarom beschouwt men geesten toch altijd, dan wel als hogere wezens, ofwel als een soort onvolwaardigen, die je nabij moet lokken als een kat, die wat schuw is en verleid moet worden met een staartje vis of een schoteltje melk? Ik vrees, dat ik door dergelijke dingen al snel zal gaan behoren tot de dolle Mina's van de geest.

Gelukkig is geslacht bij ons niet meer van enig belang - ofschoon ik dit op een zeker punt toch wel enigszins betreur, want ik ben pas kort over.

Ik zal ervoor gaan strijden, dat een geest wordt genomen voor wat hij is: een mens die eindelijk de moeite heeft genomen om dood te gaan. Want dat ben je. Op seances heeft men vaak het denkbeeld: die is dood, dus die is veel verstandiger. Wat voor mij vleiend is, maar mij er toch niet toe brengt een dergelijke uitspraak als overtuigend te aanvaarden. In vele gevallen is doodgaan voor de mens toch eerder een noodlot, of zelfs een gevolg van een stommitieit, en hoe je daardoor dan opeens zoveel wijzer zou moeten worden lijkt mij een grote vraag. Zelfs wanneer je bewust bent overgegaan, zo ga je toch steeds weer over als dat, wat je bent. U kunt van mij bv. - en dit is meteen een goede waarschuwing, denk ik - niet verwachten, dat ik enigerlei betoogtrant zal gaan hanteren, alleen omdat ik geest ben, terwijl deze mij niet ligt of mij geheel vreemd is. Ik ben, laat ons het royaal rekenen en ziekbed en sterven meerekenen, ongeveer 5 maanden dood. En wanneer wij vanaf de klinische dood rekenen, ben ik hier nog een tijd korter. Ik heb geen engelenvleugels gekregen en zou trouwens niet eens weten, waar ik met die dingen naar toe zou moeten. Ik heb ook niet opeens een trechtertje in het voorhoofd geperst gekregen, waardoor mij allerhande kosmische wijsheid werd ingegoten. Ik ben mijzelf.

Ik heb contact met anderen, ik neem waar en leer, zoals ik dit ook op aarde altijd heb gedaan. Ik breng mijn denkbeelden naar voren zoals ik dit als mens onder gelijksoortige omstandigheden waarschijnlijk ook gedaan zou hebben. Misschien zou u op het gebied van doodgaan iets van mij kunnen leren, maar dat zijn juist weer lessen, die meer praktisch gegeven moeten worden en ik ben van mening, dat voor een dergelijke cursus niet veel liefhebbers aanwezig zijn. Geloof u nu maar, dat sterven werkelijk een kunst is. Een kunst overigens die de meeste mensen onvolkomen beheersen, tot zij zich bewust worden van voorgaande levens. Ik heb er ook een stel gehad en moet eerlijk zeggen, dat het mij verbaasd heeft en vooral het feit, dat ik toch nog zover gekomen ben. Maar laat ons daar niet verder op doorgaan, want wij hebben het over seanceren.

De mens moet een geest tegemoet treden als een gesprekspartner, die over andere feiten kan beschikken misschien en andere mogelijkheden tot waarnemen kent en mogelijk een andere wijze van experimenteren heeft gevonden. Iemand die dus wel iets belangrijks kan zeggen, maar waar je toch niet direct naar toe dient te gaan om alleen maar te vragen: "Hoe gaat het met je?" Ik kan mij overigens de belangstelling van een mens op aarde voor de geest wel voorstellen. Toch acht ik het een geluk, dat ik geen spiritisten in de familie heb, want anders zou de kans groot zijn, dat op de minst gelegen ogenblikken iemand op aarde iemand naar mij zou staan roepen: "Honoré, Honoré, comment ça va? Gaat het goed met u?" En wat zou ik dan steeds weer moeten antwoorden. Het gaat zijn gangetje misschien? Dan zouden zij waarschijnlijk onmiddellijk willen weten, in wat voor gang ik mij dan wel op het ogenblik bevind. U begrijpt, wat ik bedoel? Seanceren lijkt mij aanvaardbaar en juist, wanneer het contact van beide zijden is gewenst. Voor ons was dit op deze avond het geval. Bij mijn tweede verschijnen kan het natuurlijk wel anders zijn, maar dan hoop ik dit tijdig te bemerken.

In ieder geval: wanneer de geest probeert de stof iets mede te delen, of de stof tracht de geest iets mede te delen, zo lijkt mij het seanceren, mits de boodschap van enig belang is of kan zijn, een zinrijke bezigheid. Maar er zijn van die dingen.... U zult wel begrepen hebben, dat ik, voor ik zelf eens in een medium mocht duiken - en dat is de eerste keer werkelijk een sprong van de hoge plank - eerst vele seances heb moeten bijwonen. Ik vraag mij af, wat bijvoorbeeld de zin van het volgende is: "Broeder, mijn kleine Bonzo is overgegaan. Kunt u mij zeggen, of hij het goed heeft?" Ik zou in een dergelijk geval waarschijnlijk volstaan met een: Het leven van Bonzo is op het ogenblik snert met kluif. Maar neen: de zaak wordt ernstig en langdurig uitgesponnen en degene, die de vraag stelt, is in feite eerst gelukkig, wanneer wordt verteld, dat Bonzo onzichtbaar kwispelstaartend nog steeds rond het oude vrouwtje of heertje heen dartelt. Dat zijn dingen, die mogelijk zijn. Maar is dat nu werkelijk zo belangrijk? Of men vraagt, wat de broeder wel denkt van de huidige economie.

Hier trap ik waarschijnlijk op geestelijke tenen, daar er in de Orde van de Verdraagzamen nogal wat aan de economie geïnteresseerden zijn. Mijn opvatting over economie is overigens nogal eenvoudig: Hoe meer je denkt, dat alles beter wordt, hoe slechter het je gaat. Wanneer men spreekt over welvaart, staat de zaak meestal reeds op het punt van ineen te vallen en wanneer men algemeen spreekt over een nieuwe crisis, komen er weer heel wat miljonairs bij. Dat is nu eenmaal mijn visie op de gehele economie en daarom zie ik niet in, waarom het nu werkelijk zo belangrijk is, wat er in Amerika, Australië, of het zuiden des lands gebeurt. Wanneer veel over dergelijke dingen wordt gesproken, vraag ik mij altijd weer af, wat hiervan de bedoeling toch wel kan zijn. Seanceren zou volgens mij - mogelijk ben ik nog te pril en idealistisch - zich met dergelijke zaken niet te veel mogen bevatten. Maar wie weet. Mogelijk moet ik eerst wat wilde haren verliezen, voor ik dat begrijpen kan. Het is in ieder geval al een verheugend feit, dat ik weer haren heb, die ik kan verliezen, want vroeger had ik ze al verloren. Dat was overigens een droevig verlies: elke keer, wanneer ik het huis verliet, werd door een zorgzame gade eerst mijn kraag onthaard. Maar goed.

Ik dacht dat wij als mens en geest elkaar juist iets te zeggen hadden over die dingen, waarover mensen onderling niet zo gemakkelijk kunnen spreken. Een seance, lijkt mij bv. geschikt om elkaar duidelijk te maken, wat leven in de geest betekent, of om elkaar duidelijk te maken, wat haat, wat liefde betekent, of waar het verschil ligt tussen innerlijke bewustwording en werkelijke bewustwording. Oei. Ik heb alweer op een paar tenen getrapt. Innerlijke bewustwording is voor mij a.h.w. een lont. Maar als die innerlijke bewustwording het werkelijke zijn niet bereikt, is het volgens mij als een voetzoeker, die niet afgaat. Eerst op het ogenblik, dat de innerlijke bewustwording vanuit het innerlijk naar buitentoe kenbaar optreedt, kan de persoonlijkheid met een enorme klap exploderen, waarop nieuwe en vaak zeer grote schoonheid naar voren komt.

Dit zijn onderwerpen, die mij voor een seance geschikt lijken te zijn. Maar nu wek ik de schijn, dat ik van dit alles alleen de mens de schuld geef. Dat moet ik dan snel herstellen. Er zijn geesten, die - vergeef mij de term, ik vind deze in het medium en acht haar wel passend om mijn mening uit te drukken - zich na de overgang, wanneer zij contact met de mensen opnemen, zich gedragen als O.H.'s. Hetwelk dan schijnt te staan voor dames van rijpe leeftijd, die een bepaald beroep uitoefenen, waarop geen vermakelijkheidsbelasting geheven schijnt te worden. Waarom zou je, als geest, je eigenlijk voortdurend bezighouden met de kleine dingen. Dat een geest eens een keer laat zien, dat je feiten omtrent de toekomst kunt vinden, daar kan ik nog wel mee akkoord gaan. Maar waarom zou men dan het onderwerp 'de toekomst' steeds weer uitmelken als een oude geit, waaruit je ondanks de uitputting toch steeds weer enkel druppels melk meer uit tracht te verwerven. De toekomst is een verschijnsel, een deel van de toekomst ligt in het heden. Maar die toekomst is voor mij eerst belangrijk, wanneer wij door begrip omtrent die toekomst het heden beter leren kennen en bovenal onszelf beter leren begrijpen in zowel heden als toekomst.

Een opvallend en veel voorkomend verschijnsel lijkt mij op grond van mijn beperkte ervaringen ook de entiteit, die met zichzelf zeer tevreden is. Mogelijk denkt u, dat ook ik hier onder val. Maar ja, je moet anderen niet al je feilen laten zien en je beste kant maar naar buiten draaien. Ik weet, dat ik vele feilen heb. Ik weet ook, dat mijn betoog van dit ogenblik zeker nog niet een summum summarum is van redekunst of leerrijke mededelingen. Het is eerder een oefening van iemand, die door vele vingeroefeningen eens een goed concertpianist hoopt te worden. Laten wij echter in ieder geval voor onze beperkingen uitkomen en bij seances proberen elkaar bezig te houden met die dingen, die werkelijk belangrijk zijn.

Elke observatie van het menselijke leven, elke observatie omtrent het geestelijke bestaan kan belangrijk zijn, wanneer zij in de juiste context wordt geplaatst. Maar mij is opgevallen, dat bij het seanceren velen in de stof en uit de geest de neiging hebben om wat af te dwalen. Begrijpelijk, maar niet juist. Een neef van mij begaf zich elk jaar weer op weg naar Parijs. Wij hebben hem al eens terug moeten halen uit Purmerend, eenmaal uit Zwolle, eenmaal uit Dedemsvaart een eenmaal zelfs vlakbij tweehoog op de Egelantiersgracht. Namen, die ik bijeen moet zoeken, daar dit natuurlijk maar een verduidelijkend verhaaltje is.

Heel veel mensen gaan op zoek naar een eeuwige waarheid, maar als je ziet, waar zij terecht komen, is het veelal alleen maar de vraag, of zij niet belangrijker zijn, dan zij denken. Wat zeker met eeuwige waarheden weinig te maken heeft. Ik meen, dat je tijdens het seanceren zult moeten leren alles zoveel mogelijk te vereenvoudigen, opdat je in die vereenvoudiging althans de essentie van het bestaan, de werkelijke waarden van het mens-zijn, maar ook van het geest-zijn tot uitdrukking kunt brengen.

Het is leuk, dat je de gedachtengolven van de verschillende mensen enigszins kunt aanvoelen. Ik ben nog niet zover, dat ik dit alles kan lezen, ofschoon er onder ons zijn die dit wel kunnen, maar ik voel uw reactie en leer van uw wijze van reageren. Op het ogenblik is uw bijdrage aan de seance naar ik meen nog belangrijker dan de mijne. Ik hoop dit later natuurlijk te veranderen. Wanneer wij de eenvoud terug kunnen vinden van de gewone problemen, die aan leven en dood verbonden zijn, zou een seance eerst werkelijk nut hebben. Wij zouden elkander dan kunnen brengen tot een begrip voor elkanders wereld en problemen en zouden gelijktijdig in leren zien, hoe voor al die problemen een ware, juiste, bepaalde oplossing aanwezig is. Seanceren is dus voor mij in de eerste plaats een uitwisseling, waarvan de belangrijkheid bepaald wordt door de waarheden, die men elkander duidelijk maakt. Al het andere is de falderal, de verpakking, die vaak noodzakelijk is om een simpele waarheid verteerbaar te maken.

Ik ben geen goede kok geweest voor u en waarschijnlijk bent u blij en haalt u opgelucht adem, wanneer ik u nu vraag, of u commentaar hebt. Want dat is immers het teken, dat ik zo langzaam-aan zal gaan zwijgen. Desalniettemin is de uitnodiging van harte gemeend en ik zou ook graag commentaar en eventuele kritiek op mijn presentatie en optreden willen horen. Want het is altijd leuk te weten, hoe een ander je ziet. Voor jezelf heb je het denkbeeld dat het nogal gaat, dat je het er nogal redelijk vanaf brengt en daardoor zie je dan de eigen fouten in redenering zowel als presentatie niet meer. Spaar mij dus uw vragen en kritiek niet, ook al zullen deze voor mij een voortzetting van deze vuurproef zijn.

Vraag: U hebt ons kortgeleden uw levenshouding duidelijk gemaakt. Zijn er in de geest belangrijke wijzigingen hierin opgetreden, hebt u misschien een boodschap, iets wat u ons duidelijker wilt maken?

Antwoord: Ja, ja. Weet u, als kleine jongen ging ik altijd naar de kerk en moest daarna thuis vertellen, wat de preek was geweest. Nu ging ik wel naar de kerk, maar kwam er zelden binnen, omdat ik iemand had gevonden die mij voor een paar sous de inhoud van de preek summier vertelde. Ik kon dan thuis een goed figuur slaan, terwijl ik mij de verveling van de volledige, versie kon besparen. Ik ben bang, dat ik deze instelling nog enigszins heb. Indien u mij vraagt, wat de verandering is die ik nu onderga, zo zou ik misschien nog het beste kunnen zeggen: Ik leer veel meer naar anderen kijken. Op het ogenblik dat je gaat begrijpen, dat je, om nog enige werkelijkheid te vinden in je eigen droomwereldje, naar anderen moet kijken, stel je je vanzelf meer open. Daardoor ontstaat een soort sub voce conversatie, waarbij geen woorden of begrippen worden uitgewisseld, maar waar je leert voelen wat leven is voor anderen. Ik meen, dat dit in de periode, die ik nu achter mij heb liggen en tot heden toe wel de belangrijkste zaak blijkt te zijn. Alle grote geestelijke bewustwordingen, het grote bereiken, de geur van heiligheid etc., lijken mij neer te komen - althans op dit ogenblik - op het begrijpen van een ander, zoals die ander zichzelf begrijpt. Dit lijkt mij het eerste proces, waardoor wij iets rijper én hoger worden, zoals u dit zegt. Voor mij is het vooral een groeien in begrip. Het spijt mij, dat ik hiermede moet volstaan, daar u van mij waarschijnlijk ontstellende onthullingen had verwacht. Maar ja, ik werk ook zo lang nog niet bij deze baas.

Vraag: Wat is er de oorzaak van, dat u, zo korte tijd na uw overgang

Antwoord: Al aan het woord kan komen? Tja, dat heb ik mij ook afgevraagd. De oplossing schijnt deze te zijn. Ik ben altijd verliefd geweest op communicatie door middel van het woord. Ik heb ook altijd veel gevoeld voor comedy, toneel, voordracht. Deze behoefte dringt je er toe iets te uiten, iets voor te willen stellen. Gelijktijdig maakt dit je ook meer open voor anderen. Je kunt geen goed stukje schrijven, wanneer je niet openstaat voor anderen, voor de wereld rond je.

En wanneer je een toneelstuk schrijft, zo is dit uiteindelijk alleen maar een variant op de comédie humaine, die zich voortdurend rond je afspeelt. Zodat ik dus reeds onmiddellijk openstond voor alle contact met anderen. Daar de uitingsdrang bij mij toch wel tamelijk groot is, schijnt dit voor mij dus de beste weg te zijn: mij verder te uiten en in begrip voor de onvolkomenheden die aan die uiting verbonden zijn, te komen tot een andere relatie, een andere verbinding met deze geesten, waarvan ik enorm veel zal kunnen leren. U ziet, ik heb niet alleen kritiek op uw wijze van seanceren, maar ook op mijzelf.

Ik meen, dat dit de juiste verklaring is.

Vraag: Is het zo, dat u na uw dood een veel ruimer inzicht hebt gekregen in uw voorgaande levens en uw plaats in het gehele bestel? Volgens uw verklaringen was u geen bijzonder christelijk of vroom mens en nu spreekt u plotseling over vroegere levens....

Antwoord: Ik moet zeggen, dat het een ontstellende ontdekking was. Het begon een week of 3 of 4 na mijn overgang. Ik zat te denken over alles, wat ik was geweest, vooral over mijn eigen grootheid. Ik ben wel niet erg bekend geweest, maar toch bekender dan menig ander. In uw land is dat natuurlijk anders. Daar kun je een heel goede schrijver zijn en altijd nog minder bekend zijn dan Albert Heijn. Ik keek dus zo in mijzelf en ontdekte daarin vele zaken die ik beschouwde als verhaaltjes. Deze verhaaltjes waren zo ontzettend vreemd, vasthoudend en kennelijk ook waar, dat ik eens bij een collega-geest ben gaan informeren. Ik vroeg hem: Ik zie in mijzelf steeds maar weer de een of andere idioot kunstjes maken voor een paar aangeklede wildemannen en kan niet begrijpen, waar ik dat beeld vandaan haal.

Hij gaf ten antwoord: Je weet het misschien niet, maar je bent nog eens een hofnar geweest. Ik kan niet zeggen, dat ik mij geveid voelde. Eerder het tegendeel. Maar, ik moest toegeven dat er in mij nog meer van dergelijke herinneringen bestonden. Ik herkende ook de vroegere eigenschappen in mijn laatste vorm. Zo kende en ken ik nog steeds een behoefte om geestig te zijn. Het lukt wel zelden, maar je kunt het toch proberen. Ik ben zo gaan begrijpen, dat ik wel meer op aarde heb geleefd, dan slechts één enkele keer. En al ga ik tegen u niet vertellen dat ik nog steeds zit te gapen van verwondering, dat ik al die dingen heb kunnen zijn - en er zijn dingen bij, die ik u nooit zou vertellen, want daarvoor schaam ik mij nog steeds, naar ik geloof - ik kan het nog steeds niet geheel verwerken, ook al heb ik het feit aanvaard.

U zegt tot mij, dat ik niet erg godsdienstig ben geweest. U hebt gelijk. Dat is waarschijnlijk te wijten aan het feit, dat ik als kind in een heel vroom gezin ben opgevoed. En u weet: het gaat met godsdienst als met levertraan. Met een beloning gaat het nog wel naar binnen, maar als het puur en ter liefde Gods moet, gaat het zo vlot niet. Zo is het mij ook gegaan. Ik geloofde wel aan God, ook al heb ik dat zelden hardop gezegd. Wat meer is, ik geloofde zelfs in de mensen, al heb ik ook dat nooit hardop gezegd. Nu ik ben overgegaan, sta ik wel wat vreemd te kijken, dat geef ik graag toe. Ergens diep vanuit mijn kinderjaren koesterde ik toch wel verwachtingen aangaande gevleugelde engeltjes, aureolen, duiveltjes met bokspootjes en dergelijke leuke dingen, die je hier nergens kunt vinden. Er is zelfs geen speelgoedzaakje, waarin je die dingen nog kunt kopen of zo. Je staat in het begin heus wel vreemd te kijken. Maar wanneer je gewend bent je te baseren op alles, wat je rond je ziet, dan ben je ook gewend te aanvaarden dat de ander er is en dat jouw beschouwing van de ander een proces in jezelf betekent. Dat is voor mij wel de meest verruimende ervaring geweest.

Er zal misschien nog wel een tijd komen, waarin vroegere incarnaties voor mij een andere betekenis krijgen. Op het ogenblik is het geheel voor mij alleen maar een vaststelling. Eens was ik een geestig mens met een waterhoofd, dat ik overigens verloren schijn te hebben omdat ik eens te geestig was, en heb nog andere incarnaties gehad. In een daarvan moest ik in een stad zorgen voor het goed doorvloeien van fecaliën. Tegenwoordig gaat dat alles geheel onder de grond, maar vroeger bleef men hierbij meer aan de oppervlakte en produceerde men ook meer openlijk. Dit alles, verrijkt met veel afval, diende afgevoerd te worden door open kanalen en ik schijn mij daarmee bijna dertig jaren bezig te hebben gehouden. Kennelijk ook weer een voorbereiding voor mijn rol van schrijver en interpret in dit laatste leven.

Want dat betekent ook doorstromingen zien en begrijpen, dat het meestal niet belangrijk is, wat er is, wanneer je maar weet, hoe het is. En soms vind je nog iets kostbaars ook. In die oude tijd verloren de mensen wel eens dingen van waarde, die ook in zo'n kanaal terecht kwamen. Zag je zoiets, dan zei je tot jezelf: vuil ben ik toch en dit is geld waard en dan had je weer een paar stuivers. Alleen kon je niet overal binnengaan om ze te besteden. Mijn beroep zorgde er voor dat ik in minder goede geur stond en dat betekende in die dagen heel wat meer dan bij u. Want ik herinner mij zeer duidelijk, dat de oude tijden veel geuriger waren, dan u zich voorstelt. In ieder geval ben ik gekomen tot het accepteren van het verleden en wanneer je het eenmaal aanvaard hebt, dat een leven niet een afgerond geheel is, sta je heel anders, niet alleen tegenover het leven, maar ook tegenover de geest. Het is een proces, dat op den duur waarschijnlijk zal voeren tot allerhande inzichten, waar ik nu nog geen flauw benul van heb. De dingen moeten in je groeien.

Vraag: Het vreemde, wanneer je dit alles hoort, is wel, dat er zoveel mensen op aarde zijn die aan de reïncarnatie geen enkel geloof hechten, terwijl wanneer je bent overgegaan het probleem kennelijk wegvalt. Wat is de reden, dat het daar zo anders is?

Antwoord Ik vermoed dus, dat er de een of andere manager is, die het leven op aarde heeft gezien en gezegd: laat ons de mensen op aarde nu maar niet met vroegere incarnaties lastigvallen, want zij hebben het al moeilijk genoeg. Maar dat is alleen maar een vermoeden.

Vraag: U stelde, dat u in uw menselijk bestaan geloofde aan God. Ik zou u willen vragen: Toen u hofnar was, geloofde u toen in God, of op een andere wijze aan God, en gelooft u nu in God? Is het duidelijker geworden, wat God eigenlijk voorstelt?

Antwoord: Ik meen, dat ik als hofnar wel geloofde aan een God, maar eigenlijk vooral omdat iedereen er nu eenmaal in geloofde. Zoiets van: het zal wel zo zijn, maar het doet mij niet veel. Mijn geloof aan een God in dit laatste bestaan was het begrip dat alles toch ergens vandaan moest komen. Ik meen, dat God voor mij de beantwoording van het onbeantwoordbare was, want er zijn vele vragen die je jezelf wel stelt, maar waar geen antwoord op komt. Dan zeg je: dit is God en vindt daarin reden, oorzaak en verklaring.

Hoe zie ik God op het ogenblik? Ik zie God eigenlijk niet. Het is geen voorstelling althans. Misschien kan ik het zo zeggen: wat voor mij nu God is, is een soort vreugde. Indien u mij vraagt wat God op het moment voor mij betekent, zo zou ik haast zeggen: de glimlach, waaruit je moed put om voort te gaan. Er is dus wel degelijk een evolutie in je godservaren en je godsbenadering. Ik weet echter nog wel, dat, toen ik nar was, God voor mij een gestalte had. God was een wezen, dat bepaalde vormen en eigenschappen had. In mijn laatste leven was God voor mij vormloos, maar niet eigenschapsloos. En ik meen, dat ik op het ogenblik God niet zie als iets met vorm of eigenschappen, maar eerder als een existentie, die op een voor mij aangename wijze mijn bestaan doordringt.

Ja, u maakt het mij wel lastig, vooral voor een eerste keer, maar zoals u ziet, span ik mij in om zo tegemoetkomend en eerlijk mogelijk te antwoorden. Ze hebben mij gezegd: wanneer je niet eerlijk wilt antwoorden, kun je een ontwijkend verhaaltje vertellen, maar wanneer je een antwoord geeft, moet je dat ook zo eerlijk mogelijk doen. Indien u dus nog moeilijker vragen zou stellen, is er een kans dat u van mij verhalen te horen krijgt.

Vraag: Voelt u zich buiten het goddelijke, of hebt u het gevoel daarin opgenomen te zijn?

Antwoord: Ik meen, dat ik daarop op het ogenblik geen redelijk antwoord kan geven. Wanneer ik zeg "God doordringt mij" zo ben ik wel ergens deel van die God en heeft die God ook ergens een betekenis, een soort aanmoediging, maar zonder gestalte of omschreven lijnen. Of ik daardoor nu het gevoel heb, dat ik deel ben van alle dingen? Ik geloof dat ik op het ogenblik al moeite genoeg heb om wat bewuster deel te worden van de wereld waarin ik nu verkeer. Uw vraag is voor mij te vergelijken met de vraag aan iemand die juist op de universiteit is ingeschreven: Kerel, hoe voel je je nu, academicus of niet-academicus? Daarop is op dat ogenblik ook geen waar en eerlijk antwoord mogelijk.

Vraag: U had het over seances. Dacht u niet, dat er dolende zielen waren, die door een ernstig gemeente seance geholpen konden worden?

Antwoord: Als u goed geluisterd hebt, weet u, dat ik in mijn betoog stelde, dat dit tot mijn verwondering - met nadruk op die verwondering - inderdaad gebeurde. Maar ik heb er ook bij gezegd, dat daarbij ook wel wat humbug te pas komt, zowel van de geest als vanuit de stof. U moet mij niet kwalijk nemen, dat ik u mijn mening voorleg. Ik ben natuurlijk nog geen expert en kom daarvoor ook uit. Dat is ook niet goed mogelijk, wanneer je zeg, rond 2 maanden, je met het beschouwen van dergelijke zaken bezighoudt. Ik heb gesteld dat het mogelijk is zielen te helpen. Maar ik vind, dat de wijze, waarop men zich dit schijnt voor te stellen wel eens wat belachelijk aandoet. Seances kunnen sterk verschillen, zelfs wanneer de werkwijze bijna gelijk is. Ik heb zeker tientallen seances bezocht en zo a.h.w. een klein monster genomen. Het geheel is niet bepaald monsterlijk, want er schuilt wel veel goeds in ook. Maar ik kan mij nu eenmaal niet onttrekken aan het gevoel, dat er soms wat te veel nadruk valt op bv. "wij zullen nu eens even die arme geest gaan helpen" of "ja, ik zeg u dit nu, en nu moet u dit maar aanvaarden". Iets wat voor een geest evenmin gemakkelijk is als voor u.

Wanneer Drees zegt dat het autoverkeer beperkt moet worden, dan zijn de automobilisten daardoor nog niet opeens overtuigd. Wanneer iemand jou als geest vertelt, dat je fouten hebt gemaakt en de zaken anders aan had moet pakken, is een zonder meer aanvaarden daarvan ook niet zo eenvoudig. Ik meende bij dergelijke seances een instelling te ontdekken van: "wij zeggen dit die geest nu even, en hocus pocus, de geest is vrij." Ik heb bovendien kunnen constateren, dat het meeste en hardste werk door een dergelijke groep toch niet zelf wordt gedaan: zij is alleen de aanleiding voor een daar gebrachte geest om mogelijk de zorgen, en hulp van de vele geesten die aanwezig zijn en met de nazorg belast zijn, te aanvaarden. En wanneer de betrokken geesten dan opeens met van die glorieverhalen aan komen dragen, ben ik achterdochtig, omdat ik heb kunnen constateren, dat juist dezen in meerdere gevallen alleen maar een spel, een soort bedrog van de betrokken geest zijn.

Het kan natuurlijk wel gebeuren, dat zal ik niet ontkennen. Toch meen ik nadrukkelijk erop te moeten wijzen, dat ik enkele malen iets dergelijks heb gezien, waarbij de halleluja roepende geest naderhand uit het medium kwam met een uitstraling van "nou, die heb ik eens even lekker te pakken gehad". En ik meen, dat het dom is, wanneer men deze aspecten van de zaak niet ook onder ogen wil zien.

Vraag: U sprak van vijf maanden en van 27 minuten. Bent u nu na uw overgang u nog bewust van de tijd?

Antwoord: Ik ben mij ongetwijfeld nog meer bewust van tijd en vooral van menselijke tijd dan iemand die langer over is. Maar dat komt, doordat je op aarde niet gewend bent je eigen leven te leven, maar wordt gedresseerd door het tikken van de klok om als een soort marionet door een dagtaak heen te snellen. Deze gewoonte leg je niet zo snel af. Overigens, in de door mij genoemde termijn van 5 maanden, was mijn ziekbed meegerekend, en dat duurde bijna 3 weken. In die tijd had ik eerst medelijden met mijzelf, toen had men medelijden met mij, daarna met mijn familie en toen was het verder overbodig. Die ziekte was voor mij een periode van isolement, van confrontatie met jezelf en andere zaken. Ik heb die periode meegerekend, omdat dit ziekbed - dat overigens niet iets is, wat ik voor een volgende incarnatie weer zou begeren - mij veel zaken innerlijk deed beleven, waardoor mijn mogelijkheden na de overgang groter waren en sneller bereikt werden, dan zonder dit mogelijk zou zijn geweest.

Wanneer ik echter stel, dat ik rond 27 minuten had gesproken, zo houd ik mij daarbij voornamelijk aan het tijdsbewustzijn van het medium vast. Dit medium heeft, naar ik meen, de gewoonte te spreken over een geest met ingebouwde eierwekker, maar ik kan u wel zeggen dat ik daarop dan zou moeten repliceren: Medium, je bent iemand, een zacht eitje, met ingebouwde klok, die ons eruit werpt, wanneer wij zelf niet tijdig gaan. Althans, dat probeer je te bereiken. Vandaar dat de tijdsregistratie - voor het medium misschien niet zo bewust kenbaar - door het tikken van die onzichtbare klok voor ons duidelijk merkbaar is.

Zoals dit mij ook duidelijk maakt, dat ik de mij toegemeten spreektijd reeds duidelijk gehaald heb. Iets, wat ik constateer tot niet geringe verwondering, maar overigens met grote bevrediging.

Vraag: Hoe bent u in contact gekomen met de Orde?

Antwoord: Ik zou zeggen, dat zij eerder met mij in contact gekomen is. Ik was zo wat aan het rondblunderen, u weet hoe het gaat, wanneer je in een nieuwe stad komt: de dames lopen alle modewinkels af, en de heren kijken overal waar er een goede floorshow is. Je blundert rond en wanneer je een beetje weet, wat er al zo mogelijk is, voel je je pas thuis. Nu was ik aan het verkennen, toen er iemand kwam, die tot mij zei: "ik weet nog een veel betere zaak". En dat was dan de Orde.

Vraag: Dus u verveelt zich niet? Ik kan mij voorstellen, dat je je dood verveelt, wanneer je overgaat, omdat je niet weet, wat je doen moet....

Antwoord: Ik moet eerlijk zeggen, dat ik mij tot nu toe allesbehalve verveeld heb. In het begin is het, alsof je een stevige klap op het hoofd hebt gehad en kringetjes en sterretjes ziet. Wat daar uiteindelijk allemaal aan wonderlijks uit oprijst, is gewoon te veel om op te sommen. Wanneer je dan bovendien nog ontdekt dat er een bestaan is en dat er contacten zijn met anderen, terwijl je houdt van het beschouwen van anderen, dan voel je je als iemand die met een fine op een terrasje zit op het ogenblik, dat de ateliers uitgaan en al het schoons voorbij komt. Dan verveel je je ook niet zo.

Vraag: Wanneer je van reizen houdt, zie je dan ook de landschappen nog?

Antwoord: Wat hebben jullie rare vragen, zeg. Die meisjes, waarvan ik sprak, gebruikte ik natuurlijk als vergelijking, omdat het mij moeilijk lijkt u duidelijk te maken hoe een optocht van gedachten boeiend kan zijn. Ik dacht dus: laat mij het in een wat meer gangbare vorm voorstellen, dat wekt meer begrip. Wat landschappen betreft, meen ik, dat het wel mogelijk moet zijn ook die te ervaren. Maar wanneer het om stoffelijke landschappen gaat, zal het toch wel wat tweedehands aandoen, vrees ik. Daar staat tegenover, dat de gehele wereld en alles wat ik gevonden heb, zo vol van fantastische uitstralingen is, dat het wel een voortdurende psychedelische lichtshow lijkt, maar dan zo verbluffend, dat je niet anders kunt doen dan voor dit kosmische lichtorgel elk ogenblik weer stilzitten, vol bewondering. Dat doet elk landschap, dat doet dit zaaltje ook, dat een wat eigenaardige, maar wel goede uitstraling heeft. Dat doet ook u, want u bent voor mij ook een soort lichtshow. Ik wil daarmee niet zeggen dat eenieder, die hier aanwezig is, ook een licht is, maar u straalt toch iets dergelijks uit.

Vraag: Het begrip Zomerland of zomerlandsfeer, zegt u dit iets, bent u er mee geconfronteerd, hoe denkt u er over?

Antwoord: Ik ben er inderdaad mee geconfronteerd. Maar om eerlijk te zijn, voel ik mij toch wel wat te groot om met een blokkendoosje van ideeën te leven en tuut tuut te doen met een treintje van hout. Ik meen dat dit iets is, waarmee je je vooral bezig zult houden, wanneer je nog niets anders gevonden hebt. En ik heb zo enorm veel gevonden, een zo grote rijkdom, dat ik geen behoefte heb aan die vormen.

Vraag: Dus u bent dit reeds gepasseerd?

Antwoord: Of dit gepasseerd mag heten? Ik wil niet zeggen, dat dit een vooruitgang betekent, een betere bewustwording dan anderen doormaken bijvoorbeeld; dit zegt mij gewoon weinig. Ik weet dat anderen daarmee intens bezig zijn, ik kan dit waarnemen, maar voor mij is het een werkelijkheid met poppenkasterij omkleeden. Die werkelijkheid is zo fantastisch boeiend, dat ik het gewoon zonde vindt van de tijd, die je zou moeten gebruiken om jezelf een huisje, een tuintje, een parkje te bouwen en je in dit gedachtenwereldje in te leven.

Wanneer ik de gedachtenbeelden van anderen zie, heb ik enigszins de neiging goedkeurend te knikken, zoals ik dit vroeger ook wel tegen mijn dochttertje deed: "Zo, dat heb je mooi gedaan, Lisette." Voor mezelf betekent het niets, maar omentwille van de anderen en het contact met hen wil je het desnoods wel even aanvaarden en er zelfs korte tijd in leven.

Maar om daar nu voortdurend mee bezig te zijn Mijn lieve man Wanneer je de gehele wérelde aan je voorbij kunt zien trekken, ga je dan pinda's pellen en tellen hoeveel schillen je heel kunt houden?

Vraag: Spelen de laatste aardse verhoudingen nog een grote rol in uw leven of niet?

Antwoord: Ja. Mijn vrouw is overgegaan, vroeger dan ik. Vreemd overigens: toen het gebeurde, voelde ik mij gelijktijdig zeer bedroefd en toch weer enigszins opgelucht. Verder heb ik nog een dochter in leven, een paar hele goede vrienden en voel mij soms tot hen getrokken. Niet meer in menselijke termen, maar een behoefte aan contact. Ik neem hun ontwikkeling waar en heb soms de behoefte iets daarvan te zeggen. Zij horen het dan wel niet, maar toch denk ik wel dat het soms iets uithaalt. Wat mijn vrouw betreft: die heeft weer een wat andere ontwikkeling. In de eerste plaats is zij rond zes jaren voor mij overgegaan, in de tweede plaats, is zij via de zomerlandsfeer gegaan, waarvan u sprak en is nu bezig zich te integreren met een hogere persoonlijkheid. Zij noemt dit leren. Wij hebben wel contact met elkaar, maar buiten de dingen die wij delen aan gedachten en de harmonie die nog tussen ons bestaat, meen ik toch, dat onze visie op het leven, ja, zelfs de aard van onze belevingen, geheel different zijn.

En nu moet ik werkelijk voorzichtig worden en er een einde aan maken. Niet aan mijn bestaan, zoals u zult begrijpen. Vroeger heb ik mij wel eens afgevraagd, waarom mensen een einde aan hun leven wilden maken en meenden dat zij daardoor in ieder geval van veel problemen af waren. Nu besef ik dat het eerder iets is als 'het wordt vervolgd' onder een deel van een feuilleton.

Ik moet echter werkelijk afscheid van u nemen. Het beantwoorden van uw vragen is mij toch wel wat meegevallen. Misschien dat de antwoorden nog niet perfect zijn, maar het was in ieder geval een contact en wanneer ik iets meer leer, kan ik mogelijk ook u wat meer leren. In ieder geval mijn dank voor de mij geboden mogelijkheid in een zo welwillende sfeer een proefwerkje af te mogen steken en ook dank aan mijn paranimfen hier, die ervoor gezorgd hebben, dat ik in de beheersing van het medium geen grote blunders heb gemaakt.

Vrienden, ik wens u allen verder een uitermate genoeglijke avond toe. Ik hoop, dat u allen braaf zult zijn. Gaat dat niet, dan hoop ik, dat u gelukkig zult zijn en wanneer geen van de twee mogelijk is, wens ik u in ieder geval een nachtrust vol schone dromen toe.

HET BESTAAN IN DE GEEST

Goedenavond, vrienden.

Aangezien ik niet veel tijd heb en in de stijl van de avond wil blijven, zou ik nog enkele dingen willen zeggen over het bestaan in de geest.

Het is duidelijk, dat het leven in de sferen, in de geest, sterk bepaald wordt door wat je zelf bent. Daarbij speelt echter ook iets een rol, wat de meeste mensen over het hoofd zien. Het is nooit zo, dat een bepaalde waarde voor twee entiteiten geheel gelijk bestaat. Omdat je geen gemeenschappelijke uitingsmogelijkheid hebt, zoals de mens, is alles wat je onderling of tezamen bereikt, iets, wat een synthese van het geheel of delen van twee verschillende wezens in zal houden. De gevoelens van verbondenheid, zoals deze bij ons bestaan, zijn bv. iets waarbij je van elkaar een deel overneemt. Je kunt nooit zeggen dat je dan geheel één bent. Over het algemeen neem je maar een deel van een ander over. Er blijft dus steeds iets van het Ik buiten die eenheid om, afzonderlijk bestaan. Je kunt zelfs zo één zijn met verschillende wezens, dat je met elk wel volkomen harmonisch bent, maar op geheel verschillende punten, zodat zij elkaar binnen jouw wezen niet kunnen ontmoeten of erkennen, terwijl jij wel met elk van hen afzonderlijk contact kunt hebben.

Nu zult u zeggen, dat het in een dergelijk geval toch eenvoudig moet zijn om als vertaler op te treden, zodat voor die anderen door jou, contacten mogelijk worden. Maar het jammere hierbij is, dat de termen, waarin je met de een a.h.w. converseert, niet identiek zijn aan de termen waarin je met de ander converseert en in de taal van de een dus niet een begrip tot uitdrukking kunt brengen dat voor de ander belangrijk is. Je kunt in de meeste gevallen de een niet duidelijk maken, wat er in de ander leeft, wat deze wil mededelen. Dat overbrengen van wezensinhouden is in de praktijk alleen mogelijk bij een direct contact, waarvoor weer een harmonie, hoe beperkt ook, van node is. Belangrijk is misschien ook voor u het feit, dat trouwens vandaag volgens mij wel is gedemonstreerd, dat je reeds betrekkelijk kort na de overgang contact met de wereld van de mensen op kunt nemen, terwijl je ook hierdoor vele mogelijkheden kunt vinden om te leven en te leren.

Dat is ook individueel. Er zijn entiteiten, die er honderden jaren voor nodig hebben voor zij zichzelf los kunnen maken van hun innerlijke beperkingen en contact naar buiten toe op kunnen nemen, terwijl anderen dit reeds enkele dagen of soms zelfs uren na de overgang tot stand kunnen brengen. Steeds weer blijkt, dat het leven dat je op aarde hebt gehad, hiervoor medebepalend is. De manier waarop je op aarde reageert, met de mensen leeft, kijkt naar de dingen, neem je mee, wanneer je overgaat. Dit is immers voor het merendeel ook een gedragsgewoonte die stoelt op emoties en daardoor het geheel, de ervaringsscala, die de geest in dit leven heeft ervaren en ontvangen, op een bepaalde wijze heeft vastgelegd. Duidelijk gezegd: je gaat over als dat, wat je geweest bent en dat, wat je geweest bent, zal in de sferen dus medebepalend zijn voor de contacten, die je in en vanuit de sferen kunt leggen.

Voor ons is het natuurlijk erg prettig, dat wij de kans hebben gezien eens iemand van recentere datum te vangen als spreker. Want het is heel vaak zo, dat wij alle moeite moeten doen om te begrijpen, wat en waarom iets op de wereld actueel is. Over het algemeen zijn wij wel goed op de hoogte, maar ik meen toch, dat wij in ons denken vaak veel verder van de mensheid af zullen staan dan iemand die nog zo kortgeleden mens is geweest. Want je groeit en ontwikkelt je langzaam. Het is als iemand die gaat verhuizen. Je kunt van Nederland naar Australië gaan. De eerste jaren blijf je een Nederlander in Australië. Langzaam maar zeker word je al meer en meer een Australiër in denken en doen en uiteindelijk ben je zover, dat je het Nederlandse gedoe en denken niet meer vanuit een Nederlands standpunt kunt bezien en aanvaarden, maar alles vanuit je Australisch leven en ervaren gaat bekijken.

Op ongeveer dezelfde wijze gaat het ons. Je vervreemdt van de menselijke wereld, je kunt de feiten nog constateren en de gebeurtenissen overzien, maar je bent niet in staat al die dingen geheel terug te brengen tot de termen, waarin een mens die zou uitdrukken en het geheel te bezien vanuit een menselijk standpunt. Wij zijn bv. geneigd te zeggen: Mensen, wat maken jullie je druk over seks, seksshops en seksualiteit, wat is daar nu zo belangrijk aan. Tegen onze gastspreker zou ik dat niet zo eenvoudig kunnen zeggen, want die heeft daar nog een wat andere mening over. Dat slijt bij hem wel, dat verandert wel, maar wat voor ons erg belangrijk is, is in ieder geval iets anders dan dat, wat op de aarde het meest belangrijke is en daardoor zijn onze waarderingen en inzichten over moraliteit e.d. anders.

Het leven in de sferen is verder iets, wat grotendeels bepaald wordt door de harmonieën die je zelf bezit. Sommigen van ons hadden zelfs reeds tijdens hun leven op aarde een harmonie gevonden, waardoor zij contact hadden met hogere krachten. Ik heb het hier niet over mensen, die 'geleid worden door een persoonlijke meester', ofschoon ook dit wel mogelijk is, maar over mensen, die zich eenvoudig verbonden gevoelen met een hogere werkelijkheid, zodat men daardoor andere dingen ervaart en uit de kracht daarvan leert werken. Maar de krachten en persoonlijkheden, waarmede tijdens het leven in de stof een harmonie bereikt werd, blijven voor het Ik wel degelijk ook een belangrijke rol spelen na de overgang. Alles wat in een kracht, waarmede harmonie werd bereikt, aan mogelijkheid en vermogen, ligt voor je, blijft wel degelijk geheel voor je beschikbaar na de overgang. Dit kan grote voordelen met zich brengen. Aan de andere kant zijn er, zoals u wel zult weten, mensen op aarde die zich afsluiten voor geestelijke en ook wel bepaalde stoffelijke aspecten van het bestaan.

Deze mensen zullen dezelfde benepenheid en eenzaamheid ook kennen, wanneer zij overgaan en hebben veel tijd en moeite nodig om deze negatieve benadering van het bestaan te leren overwinnen.

Ik geloof, dat dit het meest belangrijke punt is, wat je maar kunt stellen, de grootste waarheid, die je op dit terrein kunt vastleggen. In de geest zijn alle ontwikkelingen individueel en daardoor zijn de mogelijkheden kort na de overgang voor elk individu zodanig different, dat het niet mogelijk is op grond van een of enkele gevallen een voor het geheel geldende lijn vast te stellen.

Het volgende wordt dan mijn laatste punt, want, zoals ik u reeds gezegd heb, moet je veel doen om een medium, dat toch voor ons heel goed is, tot vriend te houden. U lacht hierom, maar dat ik hiermede rekening moet houden is werkelijk waar, want de prestatie is uiteindelijk toch een kwestie van samenwerking. Ik zou tot slot dan nog het volgende willen zeggen:

U hebt, ook terwijl u op aarde bestaat, heel vaak contact met de sferen, ook al herinnert u zich nooit precies wat daar al zo met u gebeurt. Het gebeuren is voor u niet belangrijk wanneer u op aarde bent, omdat u het niet reëel kunt verwerken. U kunt lessen en belevingen in de sferen toch niet terugbrengen tot iets, wat voor u redelijk en verstandelijk geheel hanteerbaar is. Toch is het erg belangrijk voor een mens dat hij deelheeft aan de sferen, omdat alle krachten en contacten, die voor hem in de sferen bestaan, behouden zullen blijven. Zij worden een deel van je persoonlijkheid. Iemand die in dromen, tijdens uittredingen e.d., voortdurend contact heeft met dat, wat de mensen het bovennatuurlijke noemen, zal hiervan de voordelen plukken op het ogenblik dat hij overgaat. Iemand die zich zoveel mogelijk voor al deze waarden heeft afgesloten, zal dit na de dood als een nadeel ervaren, daar het hem dan niet mogelijk is zich snel genoeg te oriënteren in zijn nieuwe wereld en de krachten die daarin een grote rol spelen niet kent en langere tijd vaak ook niet kan aanvaarden.

Daarom zou ik u aan het einde van dit wel zeer korte betoog een raad willen geven:

Aanvaardt het bovennatuurlijke, zover dit in uw bewuste leven een rol speelt, als iets normaal. Probeer het niet om te zetten in iets, wat past bij de stof. Tracht niet dromen, gevoelens en belevingen om te zetten in verstandelijk aanvaardbare beelden. Laat deze zaken in u eenvoudig zonder meer bestaan en denk er verder niet over. Laat het in u desnoods beschouwd worden als een soort energiereserve, waaruit je zult kunnen putten, wanneer het nodig is, een zekerheid die je geheel onredelijk innerlijk bezit en laat de zaak verder rustig.

Leef je leven op aarde zoals het nodig is, maar laat de kracht die in je is, zoals zij uit de sferen in je bestaat, rustig en zonder poging tot logische benaderingen in je leven, sluit je er niet voor af, stel je er ook niet in het bijzonder voor open.

Leef als geest en mens in de stof natuurlijk, en laat uit dit natuurlijke bestaan het contact met en de belangstelling voor alle leven steeds groeien. Daarvan zult u na de dood grote voordelen genieten en zelfs tijdens uw stoffelijke bestaan vaak onvermoede krachten kunnen putten.

Zo, dat was kort, krachtig, en, naar ik meen, ook duidelijk. Nog een korte raad: over een dag of twee zijn er nogal aanleidingen voor de meeste mensen tot opwindingen en ergernissen, terwijl op aarde kleine en grotere rampen kunnen gebeuren. In ieder geval zult u meerdere dagen meer dan normaal onder spanning staan. Tracht juist in die tijd vriendelijk tegen anderen te zijn. Dit helpt u zelf om aan vele ergernissen en gevaren te ontkomen en zal u bovendien een kans geven om in volgende dagen, die een betere tendens hebben, meer te bereiken, u fitter te gevoelen en alles, wat daarbij behoort.

Goedenavond.